



ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Filipa Dienstbiera, soudce zpravodaje Štěpána Výborného a soudkyně Veroniky Juříčkové v právní věci žalobce: **B. P.**, zastoupeného Mgr. Jakubem Horkým, advokátem, sídlem Vodičkova 695/24, Praha 1, proti žalovaným: **1. Univerzita Karlova**, sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1, **2. Hlavní volební komise Akademického senátu Univerzity Karlovy pro období 2020 – 2023**, sídlem Ovocný trh 560/5, Praha 1 – Staré Město, proti nezákonnému zásahu žalovaných, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 24. 1. 2024, č. j. 9 A 43/2020-152,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovaným **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Žalobce žalobou na ochranu před nezákonným zásahem namítl neplatnost elektronických voleb Akademického senátu Univerzity Karlovy (dále jen „Akademický senát“) za Filosofickou fakultu. V žalobě navrhl, aby soud vydal rozsudek, kterým:

I. určí, že zásah žalované spočívající v předání osvědčení předsedou Hlavní volební komise Akademického senátu Univerzity Karlovy („dále jen „Hlavní volební komise“) kandidátům na členy Akademického senátu za Filosofickou fakultu zvolených

v elektronické volbě na zasedání Akademického senátu dne 7. 2. 2020, umožnění zasedat těmto kandidátům na tomto zasedání a neposouzení elektronické volby těchto kandidátů Hlavní volební komisí jako neplatné, je nezákonný;

II. zakáže žalované, aby umožňovala zasedat těmto kandidátům zvoleným v elektronické volbě na zasedání Akademického senátu a

III. přikáže žalované, aby Hlavní volební komise posoudila elektronickou volbu těchto kandidátů jako neplatnou.

[2] Městský soud v Praze (dále jen „městský soud“) usnesením ze dne 26. 10. 2021, č. j. 9 A 43/2020-91, žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. pro nesplnění podmínky žalobcovy aktivní legitimace, pro opožděnost žaloby a pro nepřípustnost návrhu podle § 85 s. ř. s.

[3] Ke kasační stížnosti žalobce Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 30. 3. 2023, č. j. 6 As 380/2021-48, usnesení městského soudu ze dne 26. 10. 2021 zrušil a věc vrátil městskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že činností veřejné vysoké školy, resp. jejích orgánů, při organizaci voleb do akademického senátu mohou být v obecné rovině dotčena veřejná subjektivní práva jednotlivců ve smyslu § 2 s. ř. s.

[5] S odkazem na subsidiaritu soudní ochrany proti zásahu správního orgánu kasační soud konstatoval, že se městský soud měl nejprve zabývat otázkou, zda mohl žalobce po vyčerpání stížnosti podle čl. 8 odst. 5 Volebního řádu Akademického senátu Univerzity Karlovy (dále jen „volební řád“) uplatnit žalobu ve správním soudnictví, respektive jaký žalobní typ by připadal v úvahu, včetně toho, v jaké vnější formě měla být vyřízena stížnost podle čl. 8 odst. 5 volebního řádu a proti jakému aktu měla směřovat žaloba. Závěr městského soudu, že volební stížnost žalobce byla opožděná a Hlavní volební komisí byla jako opožděná odmítnuta, nebyl spisovou dokumentací podložen. Nezjišťoval-li městský soud, zda stěžovatel stížnost dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu podal včas, zda a jak byla stížnost vyřízena, zda byl o způsobu vyřízení stížnosti žalobce informován a kdy se tak stalo, není vyjasněno, kdy počala plynout subjektivní lhůta pro podání žaloby. Městský soud tedy nemohl učinit podložený závěr o opožděnosti žaloby. Za přinejmenším předčasný považoval kasační soud rovněž závěr městského soudu, že žalobci nesvědčí věcná žalobní legitimace.

[6] Nejvyšší správní soud shrnul, že v dalším řízení se městský soud musí znovu řádně a přezkoumatelně zabývat otázkou, zda byla splněna podmínka subsidiarity zásahové žaloby ve smyslu § 85 s. ř. s. Za předpokladu, že městský soud dospěje k závěru, že jiná žaloba podle soudního řádu správního nepřichází v úvahu, bude se městský soud zabývat otázkou lhůty pro podání žaloby dle § 84 s. ř. s. a otázkou věcné legitimace žalobce ve smyslu § 82 s. ř. s. Konkrétně bude třeba zjistit, zda žalobce účinně uplatnil (zda ji podal včas) stížnost dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu, zda jeho stížnost Hlavní volební komise vyřídila, jakým způsobem a v jakém znění, zda byl žalobce o způsobu vyřízení stížnosti Hlavní volební komisí informován a kdy se tak stalo. Vzhledem k nedostatečné spisové dokumentaci bude úkolem městského soudu zjistit rozhodné skutečnosti dokazováním. Městský soud se bude

pokračování

těž zabývat otázkou, zda byl stěžovatelem vzhledem k vymezení zásahu správně označen žalovaný správní orgán.

[7] Po vrácení věci městský soud učinil úkony potřebné ke zjištění a objasnění vyřízení volební stížnosti žalobce Hlavní volební komisí. Po vysvětlení a poučení soudu zástupce žalobce upravil při jednání podanou žalobu tak, že ve vztahu k předání osvědčení o zvolení za členy Akademického senátu a neposouzení elektronické volby kandidátů Akademického senátu jako neplatné označil za žalovanou Hlavní volební komisi.

[8] Napadeným rozsudkem ze dne 24. 1. 2024 městský soud rozhodl tak, že:

„I. Žaloba se v rozsahu, kterým žalobce požadoval určení nezákonnosti zásahu Hlavní volební komise, spočívajícího v předání osvědčení předsedou Hlavní volební komise Akademického senátu Univerzity Karlovy kandidátům na členy Akademického senátu Univerzity Karlovy za Filosofickou fakultu, zvolených v elektronické volbě na zasedání Akademického senátu Univerzity Karlovy dne 7. 2. 2020, odmítá.

II. Žaloba se v rozsahu, kterým žalobce požadoval určení nezákonnosti zásahu Hlavní volební komise, spočívajícího v neposouzení elektronické volby kandidátů na členy Akademického senátu Univerzity Karlovy za Filosofickou fakultu, zvolených v elektronické volbě na zasedání Akademického senátu Univerzity Karlovy dne 7. 2. 2020 Hlavní volební komisí jako neplatné, odmítá.

III. Žaloba se v rozsahu, kterým žalobce požadoval určení nezákonnosti zásahu Univerzity Karlovy, spočívající v umožnění zasedat kandidátům na členy Akademického senátu Univerzity Karlovy za Filosofickou fakultu, zvolených v elektronické volbě na zasedání Akademického senátu Univerzity Karlovy dne 7. 2. 2020 na tomto zasedání, zamítá.

IV. Žaloba se v rozsahu požadujícím, aby soud zakázal Univerzitě Karlově umožňovat zasedat těmto kandidátům zvoleným v elektronické volbě na zasedáních Akademického senátu a aby soud přikázal Hlavní volební komisi posoudit elektronickou volbu těchto kandidátů jako neplatnou, zamítá.“

[9] Městský soud konstatoval, že postup Hlavní volební komise je přezkoumatelný soudy ve správním soudnictví. Žalobce se jiným právním prostředkem ve smyslu § 85 s. ř. s. domáhal nápravy procedury voleb. Stížnost proti průběhu voleb dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu podal včas a obsahovala důvody, takže bylo na Hlavní volební komisi, aby se jí zabývala. Povaha stížnosti podle městského soudu neumožňuje, aby o ní bylo rozhodnuto rozhodnutím ve formálním, ale zejména materiálním smyslu a aby byl proti vyřízení stížnosti přípustný opravný prostředek. Z uvedeného důvodu nelze dovodit přednostní možnost soudní ochrany žalobce podáním žaloby proti správnímu rozhodnutí či žaloby na ochranu proti nečinnosti. Co do povahy stížnosti (žalobce nemá nárok na vyhovění stížnosti a konstituování nových právních poměrů nápravou stavu, ale na její projednání a vyřízení) lze na způsob vyřízení stížnosti žalobce pohlížet v rozsahu základních zásad správního řádu a § 175 správního řádu.

[10] Ke stížnosti žalobce na průběh voleb městský soud dále uvedl, že se nedochovala žádná dokumentace ohledně jejího vyřízení, vyjma korespondence ze dne 28. 11. 2019, obsahující toliko návrh předsedy Hlavní volební komise na zamítnutí stížnosti z důvodu, že byla založena na hypotézách a že žalobce ani nepředložil důkaz o tom, že hlasování bylo ovlivněno (zmanipulováno). Protože se nedochovala žádná dokumentace o konečném

vyřízení stížnosti ani vyrozumění žalobce o tom, jak byly volby posouzeny, je třeba vycházet z toho, že Hlavní volební komise byla při vyřizování stížnosti nečinná a tato nečinnost (nespočívající v rozhodnutí) mohla být zásahem do práv žalobce na řádné vyřízení jeho stížnosti. Protože žalobce podal stížnost na průběh voleb dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu, bylo zřejmé, že pokud ve lhůtě 21 dnů neobdrží vyrozumění, usnesení či jiný způsob sdělení o tom, že jeho stížnost byla vyřízena a jakým způsobem, jde o jednání, které představuje zásah do jeho práv. Má-li být řetězec prostředků ochrany či nápravy završen ochranou soudní, pak tuto ochranu lze vztahovat k nečinnosti Hlavní volební komise spočívající v řádném nevyřízení stížnosti tak, aby žalobce seznal akt, jímž byla jeho stížnost vyřízena, jaké závěry k jeho stížným důvodům byly přijaty ohledně platnosti či neplatnosti voleb a zda byl žalobce o tomto vyrozuměn. O této nečinnosti se však žalobce musel dozvědět po marném uplynutí lhůty 21 dnů stanovené ve volebním řádu k posouzení platnosti voleb, a to od doručení stížnosti, k níž došlo dne 25. 11. 2019. Žalobce podal zásahovou žalobu až dne 7. 4. 2020, tj. po uplynutí dvouměsíční lhůty k podání žaloby na ochranu před nezákonným zásahem dle § 84 s. ř. s. Uvedené mělo vliv na posouzení všech tří tvrzených dílčích zásahů.

[11] K prvnímu dílčímu zásahu městský soud shledal, že jednání spočívající v předání osvědčení předsedou Hlavní volební komise Akademického senátu Univerzity Karlovy nově zvoleným kandidátům za členy Akademického senátu Univerzity Karlovy za Filosofickou fakultu není svou povahou zásahem, neboť představuje akt ceremoniální, osvědčující oprávnění a postavení zvoleného člena Akademického senátu vzešlého z voleb. Neplatnost voleb nebyla deklarována, a to zčásti pro nedostatky při vyřizování stížnosti žalobce Hlavní volební komisí a zčásti tím, že žalobce proti nečinnosti Hlavní volební komise nepodal včas zásahovou žalobu.

[12] Městský soud k zásahu vymezenému ve výroku II konstatoval, že k posouzení neplatnosti voleb v daném případě mohlo vést jen vyřízení stížnosti žalobce a nedošlo-li k tomu, pak jen soudní ochrana zásahovou žalobou proti řádnému nevyřízení stížnosti na průběh voleb. Protože žaloba byla podána, tedy nebyla podána ve dvouměsíční lhůtě poté, kdy se žalobce nezbytně musel dozvědět o nečinnosti žalované Hlavní volební komise, tj. po marném uplynutí lhůty 21 dní stanovené k vyřízení stížnosti (doručené dne 25. 11. 2019) a k vyrozumění žalobce, nezbylo než posoudit, že žaloba byla podána opožděně.

[13] Jestliže nedošlo k posouzení neplatnosti voleb z hlediska volební procedury (elektronického hlasování) v důsledku možných nápravných prostředků, není umožnění nově zvoleným členům Akademického senátu žalované zasedat na zasedání Akademického senátu Univerzity Karlovy dne 7. 2. 2020 nezákonným zásahem, ale legitimním umožněním vykonávat jejich členská práva. Z uvedeného důvodu městský soud podle § 78 odst. 7 s. ř. s. v rozsahu tvrzení o tomto dílčím zásahu podanou žalobu výrokem III rozsudku zamítl.

II. Podání účastníků řízení

[14] Proti rozsudku městského soudu podává žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“).

pokračování

[15] Stěžovatel namítá, že dvouměsíční lhůta k podání zásahové žaloby nemohla plynout již od marného uplynutí 21 dnů od podání stížnosti. Zásah spočívající v nečinnosti Hlavní volební komise měl od té doby trvající charakter, a proto žaloba proti takovému trvajícím zásahu mohla být podána kdykoli po dobu, po kterou takový zásah trval.

[16] Ve druhé stížnostní námitce stěžovatel nesouhlasí s městským soudem, že předání osvědčení předsedou Hlavní volební komise Akademického senátu nově zvoleným kandidátům má jen ceremoniální charakter. Naopak je stěžejní právní skutečností, jejíž nezákonnost se odvíjí od možné neplatnosti zvolení člena akademického senátu.

[17] Stěžovatel tvrdí, že není možné se ochrany nebo nápravy domáhat prostřednictvím stížnosti podané Hlavní volební komisi. Podle čl. 9 odst. 2 volebního řádu totiž Hlavní volební komise nemůže vyřídit stížnost pozitivně rozhodnutím o opakování voleb, pokud již bylo členovi Senátu předáno písemné osvědčení, což se u obou kandidátů v předmětném případě již stalo. Proto by nebylo možné dosáhnout nápravy novým rozhodnutím Hlavní volební komise. Není možné připustit, aby vnitřní předpis univerzity fakticky znemožnil obranu proti zákonnosti voleb po uplynutí relativně velmi krátkého období. Je tak třeba připustit ochranu právě prostřednictvím zásahové žaloby.

[18] Žalovaná (Univerzita Karlova) se ve vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila se závěry městského soudu. Aktivním jednáním zaměřeným přímo proti stěžovateli podle ní nemůže být nečinnost Hlavní volební komise. Předání osvědčení o zvolení také nebylo namířeno proti stěžovateli, natož pak přímo. Volební předpisy přitom stěžovateli poskytly možnost bránit se proti výsledkům voleb.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[19] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti a důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.). Ve věci rozhodl bez nařízení jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2 s. ř. s.

[20] Kasační stížnost není důvodná.

[21] Nejvyšší správní soud úvodem připomíná, že řízení o kasační stížnosti je ovládáno dispoziční zásadou spojenou s vázaností důvody uvedenými v kasační stížnosti (viz § 109 odst. 4 s. ř. s.) a není úkolem kasačního soudu za stěžovatele domýšlet, z jakého důvodu je vlastně kasační stížnost podávána a z jakého důvodu je nasnadě napadený rozsudek zrušit. Vázanost důvody kasační stížnosti se neuplatní pouze tehdy, pokud bylo řízení před krajským soudem zatíženo některým ze závažných případů porušení procesních předpisů. V takovém případě je Nejvyššímu správnímu soudu zákonem uloženo napadené rozhodnutí krajského soudu zrušit z úřední povinnosti (*ex officio*). Žádné takovéto vady spočívající ve zmatečnosti řízení, nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku, jiných těžkých vad řízení podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. či v nicotnosti rozhodnutí správního orgánu kasační soud neshledal. Kasační soud proto přezkoumal napadený rozsudek městského soudu v rozsahu kasační stížnosti, v níž stěžovatel namítl, že mu neuplynula dvouměsíční lhůta k podání zásahové žaloby vůči tvrzené neplatnosti voleb do Akademického senátu, že předání

osvědčení nově zvoleným kandidátům za členy Akademického senátu nemá jen ceremoniální charakter a že není možné se ochrany nebo nápravy domáhat prostřednictvím stížnosti podané Hlavní volební komisi.

[22] Nejvyšší správní soud považuje za nezbytné nejprve postavit najisto, jak stěžovatel vymezil jím tvrzené zásahy. Kasační soud souhlasí s městským soudem, že stěžovatel v podané žalobě identifikoval celkem tři zásahy (viz bod 42 napadeného rozsudku): (1) předání osvědčení nově zvoleným členům Akademického senátu předsedou Hlavní volební komise na 1. zasedání dne 7. 2. 2020, (2) umožnění nově zvoleným členům Akademického senátu zasedat na uvedeném zasedání a (3) neposouzení elektronické volby těchto členů Hlavní volební komisí jako neplatné. Třetí zásah dle žalobních tvrzení podmiňoval zbylé dva.

[23] Stěžovatel ovšem za zásah neoznačil nečinnost (ve smyslu zásahu) Hlavní volební komise při vyřízení podané volební stížnosti, jak by vyplývalo z některých částí napadeného rozsudku. Jakkoli Nejvyšší správní soud souhlasí s městským soudem (viz podrobněji dále), že *„hlavní volební komise byla při vyřizování stížnosti nečinná a tato nečinnost (nespočívající v rozhodnutí) mohla být zásahem do práv žalobce na řádné vyřízení jeho stížnosti v duchu základních zásad postupu orgánů v pozici orgánů veřejné správy“* (bod 48 napadeného rozsudku), přesto nemohl městský soud dovodit, že *„lze tuto část jeho tvrzení o zásahu posoudit jako směřující proti nevyřízení stížnosti Hlavní volební komisí ve stanovené lhůtě“* (bod 50). Vymezení zásahu je předmětem žalobních tvrzení a soud je oprávněn, případně i postupem podle § 37 odst. 5 s. ř. s., „přimět“ žalobce k natolik jednoznačnému a konkrétnímu (zejm. skutkovému) popisu uvedeného jednání, aby bylo možno v dalším kroku zkoumat, zda, kdy a za jakých okolností se takto specifikované jednání vskutku odehrálo, případně zda, kdy a za jakých okolností se udály další skutečnosti rozhodné pro posouzení včasnosti žaloby. Soudu však nepřisluší, aby sám od sebe preformuloval podstatu zásahu.

[24] Městský soud v průběhu ústního jednání předcházejícího vyhlášení rozsudku sice přiměl stěžovatele ke změně označení žalovaného (jakožto původce zásahu) u zásahu ad 3) shora vymezeného, stěžovatel však nadále setrval na vymezení zásahu jakožto zásahu spočívajícího v neplatnosti voleb kandidátů do akademického senátu (respektive neprohlášení neplatnosti voleb), jak vyplývá ze záznamu z jednání ze dne 24. 1. 2024. Ostatně takto také stěžovatelem tvrzený zásah městský soud správně vymezil ve výroku II napadeného rozsudku či v bodu 42 napadeného rozsudku, aby se ovšem v odůvodnění rozsudku vyjadřoval k nečinnosti Hlavní volební komise cestou žaloby na ochranu před nezákonným zásahem. V tomto ohledu jsou závěry napadeného rozsudku nepřiliš srozumitelné. Kasační soud v této souvislosti shledává nesprávným rovněž tvrzení městského soudu (bod 56), že *„k posouzení neplatnosti voleb v daném případě mohlo vést jen vyřízení stížnosti žalobce a nedošlo-li k tomu, pak jen soudní ochrana zásahovou žalobou proti řádnému nevyřízení stížnosti na průběh voleb“*. V uvedeném závěru opět městský soud zaměňuje zásahovou žalobu proti nečinnosti žalovaného správního orgánu při vyřízení volební stížnosti a zásahovou žalobu, již stěžovatel zpochybnil platnost voleb do akademického senátu. Stěžovatel zásah správního orgánu vymezil druhým způsobem, a proto bylo povinností městského soudu posoudit takto vymezený zásah, což ostatně městský soud ve výroku napadeného rozsudku a v části odůvodnění učinil. Stěžovatel se i při

pokračování

nečinnosti žalovaného správního orgánu mohl domáhat vyslovení nezákonnosti zásahu spočívajícího v neplatnosti voleb do Akademického senátu a nikoli pouze namítat nevyřízení jeho volební stížnosti, protože jejím prostřednictvím nedosáhl ochrany nebo nápravy svých práv (viz usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110, č. 735/2006 Sb. NSS). Opačný výklad by postrádal logiku, neboť by mohl implikovat, že v případě negativního vyřízení volební stížnosti stěžovateli nezbývá žádná možnost soudní ochrany, pakliže vyřízení volební stížnosti není rozhodnutím ve smyslu soudního řádu správního (viz dále). Městskému soudu nic nebránilo posoudit další skutečnosti, které měly vliv na posouzení přípustnosti, včasnosti či důvodnosti této části zásahové žaloby, a to včetně nevyřízení stížnosti stěžovatele na průběh a výsledky voleb do akademického senátu, nemohl však významně přeformulovat žalobcem tvrzený zásah.

[25] Nejvyšší správní soud přesto uvedená pochybení hodnotí toliko jako nedostatky odůvodnění napadeného rozsudku, které nezpůsobují jeho nepřezkoumatelnost pro nesrozumitelnost. Kasační soud považuje za klíčové, že z napadeného rozsudku plynou důvody, pro které městský soud posoudil žalobu v části směřující proti zásahu spočívajícímu v neposouzení neplatnosti elektronické volby kandidátů na členy Akademického senátu za opožděnou. Z odůvodnění napadeného rozhodnutí tudíž plynou důvody výroku II napadeného rozsudku, vůči nimž směřuje první stížností bod. Kasační soud tedy může správnost úvah městského soudu vedoucích k odmítnutí části žaloby pro opožděnost přezkoumat. Nejvyšší správní soud se s nosnými závěry městského soudu ztotožnil.

[26] Kasační soud považuje za nezbytné předně předestřít úvahy ohledně charakteru stížnosti podané dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu, k níž se ostatně váže také třetí kasační námitka. Nejvyšší správní soud nesouhlasí s tvrzením městského soudu (bod 36 napadeného rozsudku), že „*vyřízení stížnosti samo o sobě neznamená odstranění závadného stavu, proto také není podmínkou přípustnosti žaloby ve věci ochrany před nezákonným zásahem podle § 85 s. ř. s., je jen jiným právním prostředkem, který může, ale nemusí vést k nápravě.*“

[27] Podle ustálené judikatury platí, že tam, kde se lze ochrany domoci v rámci systému veřejné správy, je na tom, jehož práva byla ohrožena nebo porušena, aby nejprve využil této možnosti. Teprve nedosáhne-li nápravy tímto způsobem, otevírá se mu cesta ke správnímu soudu, který žalobci poskytuje originární ochranu. Soudní ochrana v tomto smyslu nastupuje tehdy a tam, kde tyto prostředky ve veřejné správě k dispozici nejsou, nebo sice jsou, ale jejich použitím nedošlo ke zjednání nápravy, případně i tam, kde takové prostředky nejsou dostatečně efektivní a soudní ochranu odsouvají v čase tak, že ji vlastně činí toliko formální (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, bod 40).

[28] Nejvyšší správní soud je srozuměn se skutečností, že soudní judikatura neshledala některé „stížnosti“ jiným právním prostředkem ochrany nebo nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s., který představuje efektivní prostředek nápravy a který je nutno před podáním žaloby na ochranu před nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením správního orgánu vyčerpat. Konkrétně se jednalo o stížnost dle § 261 daňového řádu (rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 5. 12. 2017, č. j. 1 Afs 58/2017-42), stížnost podle § 175 správního řádu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2010, č. j. 4 Aps 2/2010-44), stížnost podle § 153 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

(rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 10. 2017, č. j. 6 As 243/2017-21) či stížnost podle § 26 odst. 1 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 9. 2023, č. j. 5 As 80/2023-30). Zároveň ale platí, že mechanické přenášení závěrů vyslovených v naposledy citovaných soudních rozhodnutích by bylo chybné, naopak soud musí vážit, nakolik tyto závěry obstojí s ohledem na odlišný skutkový a právní rámec rozhodovaných případů (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 3. 2021, č. j. 10 As 350/2020-36, bod 21).

[29] Nejvyšší správní soud obecně akceptuje, že vzhledem k pestrosti činnosti veřejné správy mohou být i prostředky ochrany, jež je třeba před podáním přípustné zásahové žaloby vyčerpat, rozličné. Přesto mezi ně nelze řadit jakýkoli způsob, jakým lze vyjádřit nesouhlas s postupem správních orgánů (viz shora citovaný rozsudek č. j. 6 As 243/2017-21, bod 9). Není ani podstatné, jak zákon ten či onen prostředek pojmenoval, ale jak jej komplexně upravil, zejména z hlediska zajištění ochrany hmotných nebo procesních práv konkrétní osoby, včetně navazující soudní ochrany. Ze shora citované judikatury plyne, že rozhodující skutečností je, (1) zda se daný opravný prostředek svou povahou a právní úpravou blíží spíše dozorčímu prostředku, resp. je nástrojem, který k němu může vést, (2) zda je na vyřízení stížnosti právní nárok, (3) zda její vyřízení samo o sobě znamená odstranění závadného stavu, případně (4) zda se o výsledku šetření a přijatých opatřeních stěžovatel vyrozumívá, jen pokud o to požádal. Obecně je klíčové, zda postup předvídaný zákonem (tj. vyřízení stížnosti) skýtá dostatečný prostor k poskytnutí nápravy či ochrany před nezákonným zásahem, nebo se jedná spíše o formální než faktický prostředek nápravy a ochrany, jenž nemá dostatečný ochranný a nápravný účel ve smyslu § 85 s. ř. s.

[30] Volební stížnost dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu tyto parametry účinného (efektivního) nápravného prostředku splňuje a představuje dostatečně silný prostředek k poskytnutí ochrany před nezákonným postupem v průběhu přípravy, průběhu nebo při výsledku voleb do akademického senátu. Kasační soud proto nesouhlasí s městským soudem, že by volební stížnost byla svou povahou obdobná stížnosti dle § 175 správního řádu.

[31] Jak již konstatoval Nejvyšší správní soud v rozsudku č. j. 6 As 380/2021-48 (bod 41), volební řád akademického senátu veřejné vysoké školy je dle zákona o vysokých školách jedním z obligatorních statutárních předpisů veřejné vysoké školy ve smyslu § 17 zákona o vysokých školách registrovaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy dle § 36 zákona o vysokých školách. Pro oba účastníky vztahu, v němž došlo k jednání, které je předmětem přezkumu, tedy stěžovatele (studenta vysoké školy) a vysokou školu, je tento volební řád součástí závazného normativního rámce. Byť je tedy právo podat stížnost zakotveno „pouze“ ve statutárním předpise vysoké školy, je třeba ji vnímat jako „jiný právní prostředek“ ve smyslu § 85 s. ř. s. Nejedná se zároveň o pouhý dozorčí prostředek, nýbrž o prostředek, jímž mohou být napravena pochybení nastalá v průběhu voleb do akademického senátu. Ustanovení čl. 8 odst. 5 volebního řádu výslovně stanoví, že Hlavní volební komise na základě stížnosti posoudí platnost voleb, přičemž volební řád normuje možnost opakování voleb (čl. 9), a to i při pochybení, která nastala ve fázi hlasování (čl. 9 odst. 4). Volební řád stanoví rovněž pevnou lhůtu, do níž musí být stížnost vyřízena, respektive vstříc uplatněným námitkám posouzena platnost volby. Stížnost tedy představuje

pokračování

procesní prostředek, jímž mohou být zpochybněny a zvráceny výsledky voleb, tj. napraveny nedostatky v hlasování, které namítá oprávněná osoba.

[32] Kasační soud tedy nesouhlasí se stěžovatelem, že není možné se ochrany nebo nápravy domáhat prostřednictvím stížnosti podané Hlavní volební komisi. Na uvedeném nic nemění, jestliže podle čl. 9 odst. 2 volebního řádu Hlavní volební komise nemůže vyřídit stížnost pozitivně rozhodnutím o opakování voleb, pokud již bylo členovi Akademického senátu předáno písemné osvědčení. Podle kasačního soud je totiž nezbytné odlišovat jednotlivé fáze a stadia voleb do Akademického senátu. Prvním stádiem je registrační (nebo též nominační) fáze, v níž jsou navrhováni kandidáti, kteří se budou ucházet o místo v Akademickém senátu. Druhou fází, jejíž průběh zpochybňuje stěžovatel, je hlasování, jež určí platně zvolené kandidáty. Za třetí fázi voleb pak lze považovat uvedení zvolených kandidátů do funkce, slovy volebního řádu vyhlášení platně zvolených kandidátů a předání písemného osvědčení o zvolení. Pro posouzení stěžovatelovy námítky je přitom zásadní skutečností, že všechny tyto fáze se nepřekrývají, nýbrž volební řád stanoví jejich pevný harmonogram.

[33] Podle čl. 2 odst. 1 volebního řádu se volby do příslušného sboru konají v měsíci listopadu, přičemž konkrétní termín voleb stanoví Akademický senát (čl. 2 odst. 3 volebního řádu). Nejpozději jeden týden před prvním dnem voleb musí být předány návrhy kandidátů (čl. 5 odst. 3 volebního řádu) a alespoň 5 dnů před prvním dnem voleb musí být zveřejněny kandidátní listiny (čl. 6 odst. 1 volebního řádu). Tím končí registrační fáze voleb do Akademického senátu. Následuje stadium hlasování, jež zahrnuje samotné hlasování a zjišťování výsledků voleb, včetně možnosti jejich zpochybnění. Tato fáze skončí nejpozději do 21 dnů ode dne, kdy byly hlavní volební komisi a tajemníkovi Senátu předány výsledky hlasování (čl. 8 odst. 3), případně 21 dnů ode dne, kdy byla podána stížnost proti přípravě, průběhu a výsledkům voleb; rozhodující je, která z těchto skutečností nastala později (čl. 8 odst. 5 volebního řádu). Z uvedeného vyplývá, že posouzení platnosti voleb nastane nejpozději 29 dnů ode dne zveřejnění výsledků voleb, pakliže by byla volební stížnost podána v osmý, poslední den lhůty. Vždy však bezesporu dojde k posouzení volební stížnosti před třetí fází volebního procesu, tj. vyhlášením platně zvolených kandidátů a předáním písemného osvědčení o zvolení, které dle čl. 8 odst. 6 volebního řádu proběhne na prvním zasedání Akademického senátu konaném po 1. únoru.

[34] Stěžovatelova námítka, že o volební stížnosti nemůže být pozitivně rozhodnuto, pokud již bylo členovi Akademického senátu předáno písemné osvědčení, tedy nemůže být důvodná, neboť o volební stížnosti musí být vždy rozhodnuto před předáním písemného osvědčení a vyhlášením platně zvolených kandidátů, jímž vzniká členství v Akademickém senátu. V této době tak mohou být napravena případná pochybení nastalá v průběhu hlasování a v krajních případech mohou být vyhlášeny opakované volby dle čl. 9 volebního řádu. Podle Nejvyššího správního soudu přitom lhůtu k podání volební stížnosti nelze považovat za nepřipustně krátkou, neboť délka lhůty k podání volební stížnosti je ospravedlněna nezbytností ověření platnosti voleb před vyhlášením zvolených kandidátů a vznikem jejich funkce. Jestliže by tato lhůta dosahovala značné délky, byla by potenciálně zasažena schopnost Akademického senátu zasednout v plném složení. Navíc se vychází z předpokladu, že případné vady mající vliv na platnost voleb budou voličům známy, a proto mohou být uplatněny v krátké době po hlasování, což se uplatní i pro obecné volby

(viz za všechny usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 12. 2012, č. j. Vol 11/2012 – 63, bod 41) i volby do Akademického senátu.

[35] Nejvyšší správní soud je srozuměn se skutečností, že v některých případech (stejně jako v posuzované věci) volební stížnost nemusí být fakticky vyřízena, případně může volič s jejím vyřízením nesouhlasit. V tomto případě musí být zajištěna jeho soudní ochrana, neboť procedura, v níž jsou utvářeny funkce členů kolegiálního akademického senátu veřejné vysoké školy, je veřejnoprávní a spadá do oblasti působnosti veřejné správy (viz v podrobnostech bod 34 rozsudku č. j. 6 As 380/2021-48). Cestou soudní ochrany je však podání zásahové žaloby, neboť ačkoli kasační soud nesouhlasí s městským soudem, že vyřízení volební stížnosti neznamená odstranění závadného stavu, naopak v některých případech může vyřízení volební stížnost vést k nápravě tvrzeného závadného stavu, ztotožňuje se s městským soudem, že vyřízení stížnosti nepředstavuje rozhodnutí ve formálním ani materiálním smyslu, takže nepřipadá do úvahy podání žaloby proti rozhodnutí správního orgánu či (v případě nevyřízení volební stížnosti) žaloby na ochranu proti nečinnosti.

[36] K naposledy uvedenému Nejvyšší správní soud poznamenává, že dřívější judikatura Nejvyššího správního soudu (viz např. rozsudek ze dne 24. 5. 2006, č. j. 1 Afs 147/2005-107) zastávala velmi široké materiální pojetí rozhodnutí. V materiálním pojetí je rozhodnutím jakýkoliv individuální právní akt vydaný orgánem veřejné moci v jeho vrchnostenském postavení, bez ohledu na to, zda měl příslušnou formu nebo byl vydán v řádném (či vůbec nějakém) řízení. Toto materiální pojetí rozhodnutí správního orgánu bylo postupně korigováno směrem k pojetí tzv. materiálně-formálnímu, které kladlo důraz na existenci formálního aktu naplňujícího znaky rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 11. 2010, č. j. 7 Aps 3/2008-9).

[37] V usnesení ze dne 10. 7. 2018, č. j. 9 As 79/2016-41, rozšířený senát vymezil, že formálními znaky rozhodnutí je (i) předepsaná formalizovaná podoba úkonu, který obvykle obsahuje výrok a odůvodnění; (ii) skutečnost, že úkon je vydáván v rámci formalizovaného postupu, byť nemusí jít o řízení ve smyslu správního řádu či daňového řádu; (iii) o průběhu a výsledku postupu je pořizována dokumentace; a (iv) výsledný úkon je oznamován účastníkům řízení. Za materiální znaky lze považovat fakt, že (i) jde o úkon orgánu veřejné správy, který (ii) byl učiněn při výkonu veřejné správy a (iii) jeho cílem bylo upravit právní postavení konkrétních adresátů, přičemž (iv) se skutečně v jejich právní sféře mohl projevit (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 10. 2020, č. j. 3 Afs 402/2019-49, bod 28).

[38] K tomu, aby určitý úkon správního orgánu bylo možné považovat za rozhodnutí ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., musí ovšem vykazovat jak materiální, tak i formální znaky rozhodnutí. V rozsudku ze dne 13. 3. 2024, č. j. 2 As 273/2023-29 (body 24 a 26), Nejvyšší správní soud shledal, že je to především formálnost či neformálnost stanoveného postupu, která i v mezích správního řádu (nikoli pouze soudního řádu správního) určuje, zda daný právně závazný úkon správního orgánu bude správním rozhodnutím podle § 9 a § 67 správního řádu. Dodal, že ne každý úkon správního orgánu, kterým je v širším slova smyslu rozhodováno o právech a povinnostech osob, resp. je pro své adresáty právně závazný, musí nutně mít podobu správního rozhodnutí.

pokračování

[39] Nejvyšší správní soud nepopírá, že v případě rozhodování o volební stížnosti je orgánem veřejné správy rozhodováno o právním postavení konkrétních adresátů, přičemž posouzení volební stížnosti se může projevit v právní sféře zvolených kandidátů i voličů. Na straně druhé ovšem nelze přehlížet, že vypořádání volební stížnosti nesplňuje shora uvedené formální nároky kladené na správní rozhodnutí. Článek 8 odst. 5 volebního řádu nepředpokládá vypořádání volební stížnosti formou formalizovaného úkonu, sestávajícího z výroku a odůvodnění (znak první), ani nepředjímá existenci jakéhokoli formalizovaného postupu předcházejícího jejímu vyřízení (druhý formální znak rozhodnutí). Stanoví pouze oprávnění voliče podat volební stížnost, čemuž zrcadlově odpovídá povinnost Hlavní volební komise posoudit platnost voleb do 21 dnů ode dne, kdy stížnost obdržela. Jakým formální způsobem tak učiní, volební řád nestanoví, předpokládá pouze posouzení platnosti voleb. Z vyjádření rektorky Univerzity Karlovy ze dne 8. 12. 2023, založené ve spise městského soudu (č. l. 138), vyplývá, že o vyřízení stížnosti je její podatel vyrozuměn pouhou „odpovědí“. Jakkoli je tedy podáním volební stížnosti *de iure* zahájeno řízení o přezkumu voleb, Hlavní volební komise fakticky žádné řízení o podané stížnosti nevede. O podané stížnosti jsou členové Hlavní volební komise neformálně zpraveni předsedou a vedou o ní neformální debatu. Z podstaty věci také není o průběhu postupu při vyřizování volební stížnosti pořizována dokumentace, stížnost je pouze interně projednána prostřednictvím e-mailové komunikace či na osobním setkání Hlavní volební komise. Uvedenému odpovídá skutečnost, že ke stížnosti stěžovatele se dochovala pouze e-mailová zpráva tajemnice legislativní komise Akademického senátu, která obsahovala návrh předsedy Hlavní volební komise na vypořádání (zamítnutí) volební stížnosti stěžovatele, aniž by bylo jakkoli zřejmé, že by o ní mělo být vydáno rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s

[40] Z uvedeného vyplývá, že v případě vypořádání volební stížnosti dle volebního řádu nejsou splněny prvé tři shora citované formální znaky rozhodnutí. Vypořádání volební stížnosti tak nemůže být považováno za rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., proti němuž by bylo namístě brojit žalobou proti rozhodnutí správního orgánu a v případě jeho nevydání ve stanovené lhůtě žalobou na ochranu proti nečinnosti. Jediným možným prostředkem ochrany je tedy žaloba na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu.

[41] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené činí dílčí závěr, že stížnost proti přípravě, průběhu a výsledkům voleb dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu je třeba vnímat jako jiný právní prostředek ochrany nebo nápravy ve smyslu § 85 s. ř. s., který je nezbytné využít jako prostředek ochrany uvnitř veřejné správy. Tak také stěžovatel postupoval, neboť městský soud jednoznačně prokázal, že volební stížnost podal dne 25. 11. 2019. Zároveň považuje Nejvyšší správní soud za dostatečně prokázané, že jím podaná volební stížnost nebyla v rozporu s volebním řádem vyřízena Hlavní volební komisí. Proto stěžovateli nezbylo než proti průběhu hlasování, jež považoval za neplatné, brojit zásahovou žalobou. Z hlediska posouzení včasnosti žaloby (v části týkající se zásahu spočívajícímu v tvrzené neplatnosti voleb do Akademického senátu) je ovšem zásadní, že stěžovatelem vymezený zásah nelze považovat za trvající zásah, u něhož by nemohla uplynout subjektivní lhůta k podání žaloby.

[42] Judikatura správních soudů rozlišuje zásahy trvající a jednorázové, případně jednorázové s trvajícími důsledky, neposkytuje ovšem návod, jak jednoznačně určit, zda se

jedná o trvalý zásah či o jednorázový zásah s trvalými účinky. Proto je vždy nutné přihlížet ke konkrétním okolnostem případu a posoudit povahu tvrzeného zásahu v intencích stávajících judikатурních východisek ve srovnatelných věcech (rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2024, č. j. 7 As 194/2024-140, bod 21, nebo ze dne 16. 7. 2024, č. j. 9 As 124/2024-63, bod 27). Trvalý zásah spočívá v trvalém, nepřetržitém stavu, jehož typickou vlastností je, že jeho intenzita v čase stoupá; čím delší zásah je, tím se zvyšuje i jeho intenzita, přičemž v některých případech může adresát veřejné správy pocítovat, že jde o zásah do jeho práv až po uplynutí určité doby, po kterou zásah trvá (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 12. 2022, č. j. 3 As 235/2021-33, bod 23). Jednorázový zásah naopak spočívá v jedinečném izolovaném úkonu správního orgánu (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 31. 8. 2005, č. j. 2 Afs 144/2004-110, č. 735/2006 Sb. NSS), na čemž nic nemění, jestliže důsledky či účinky jednorázového zásahu nadále přetrvávají.

[43] Toto rozdělení nezákonných zásahů je podstatné z hlediska běhu lhůt k podání zásahové žaloby, protože od povahy zásahů se odvíjí lhůta pro podání žaloby (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 6. 2013, č. j. 6 Aps 1/2013-51, ze dne 25. 4. 2019, č. j. 9 As 83/2019-35, či ze dne 21. 1. 2021, č. j. 9 As 55/2020-54). Je-li zásah jednorázový, počne objektivní lhůta pro podání žaloby běžet právě tímto zásahem – konkrétně stanoveným okamžikem, kdy k zásahu došlo. Subjektivní lhůta se odvíjí od okamžiku, kdy se do sféry žalobce dostaly potřebné informace o existenci tohoto zásahu do jeho práv a jeho původci. Je-li však zásah trvalý, nemůže po dobu jeho trvání objektivní ani subjektivní lhůta k podání žaloby uplynout; v takovém případě totiž zásah nebyl ukončen, dochází k němu každý den znovu. Subjektivní lhůta k podání žaloby tak konsekvентně začíná běžet každý den znovu, neboť o neukončeném trvalém zásahu se jednotlivec „dozvídá“ každým dalším dnem až do ukončení takového zásahu (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 6. 2021, č. j. 3 As 231/2019-36, a nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, č. N 94/89 SbNU 387).

[44] Neposouzení voleb do akademického senátu na základě podané volební stížnosti jako neplatných je podle kasačního soudu nezbytné vnímat jako jednorázový, izolovaný úkon (zásah) správního orgánu. Tento úkon spočívající v přezkumu průběhu voleb a hlasování, který neodpovídá představám stěžovatele, nepředstavuje trvalý stav. Jakkoli důsledky tohoto „zásahu“ mohou přetrvávat v podobě výkonu funkce člena Akademického senátu osobou, která byla dle žalobních tvrzení zvolena v neplatných volbách, samotné posouzení platnosti voleb představuje jednorázový zásah s trvalými účinky. Přezkum voleb nelze chápat jako nepřetržitý stav, protože nelze ani posouzení neplatnosti voleb vnímat jako trvalý zásah, neboť takto vymezený zásah nespočívá v kontinuálním konání či naopak nečinnosti správního orgánu. Intenzita daného zásahu je nejsilnější v okamžiku, kdy není volba kandidátů prohlášena za neplatnou, a následný stav (výkon funkce člena Akademického senátu zvolenými osobami) je pouze důsledkem vyplývajícím z tohoto jednorázového úkonu správního orgánu. Nejvyšší správní soud nepochybně, že stěžovatel může stále pocítovat jeho nepříznivé následky, ty jsou však jen logickým důsledkem jednorázového zásahu a nelze z nich vyvozovat závěr, že se jedná o zásah trvalý. Výkon mandátu člena Akademického senátu je pouze logickým důsledkem jedinečného neopakovatelného úkonu správního orgánu, jímž bylo neposouzení neplatnosti voleb kandidátů. Tyto následky nemohou mít vliv na běh lhůty pro podání zásahové žaloby.

pokračování

[45] Zásahová žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se stěžovatel dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo. Zmeškání lhůty nelze prominout (§ 84 odst. 1 a 2 s. ř. s.). I v případě jednorázového zásahu s trvajícím účinkem je dána dvouměsíční subjektivní lhůta k podání žaloby (viz např. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 10. 2015, č. j. 7 As 107/2014-53, či rozsudky ze dne 4. 4. 2019, č. j. 9 As 351/2018-22, a ze dne 25. 4. 2019, č. j. 9 As 83/2019-35). Stěžovatel byl v okamžiku vyhlášení výsledků voleb seznámen s tím, kdo byl zvolen do akademického senátu. Jestliže míní, že výsledky voleb byly zmanipulovány a neodpovídají skutečné vůli hlasujících, a v tomto spatřoval nezákonný zásah správního orgánu, o tomto zásahu se bezesporu dozvěděl při vyhlášení výsledků voleb. Stěžovatel netvrdí, že teprve následně zjistil skutečnosti rozhodné pro určení nezákonnosti zásahu. Naopak z jeho stížnosti ze dne 25. 11. 2019 vyplývá, že domněnky, na kterých staví tvrzení o neplatnosti voleb do akademického senátu, mu byly známy již v době vyhlášení výsledků voleb.

[46] Zároveň Nejvyšší správní soud v souladu s výše uvedeným uznává, že jelikož v daném případě existoval jiný právní prostředek ochrany nebo nápravy, který bylo nutno využít před podáním zásahové žaloby, byl stěžovatel povinen nejprve vyčerpat tento prostředek ochrany, jímž byla volební stížnost. Subjektivní lhůta pro podání zásahové žaloby tak mohla začít běžet teprve od okamžiku, kdy se stěžovatel dozvěděl o vyřízení prostředku ochrany, respektive od okamžiku, kdy správnímu orgánu marně uplynula lhůta pro vyřízení takového prostředku (bod 50 rozsudku č. j. 6 As 380/2021-48).

[47] Článek 8 odst. 5 volebního řádu stanoví, že Hlavní volební komise posoudí na základě volební stížnosti platnost volby do 21 dnů ode dne jejího podání. Jestliže tedy stěžovatel podal volební stížnost dne 25. 11. 2019, bylo povinností Hlavní volební komise tuto volební stížnost posoudit nejpozději 16. 12. 2019. Od tohoto data začala stěžovateli běžet dvouměsíční subjektivní lhůta k podání zásahové žaloby. Nejvyšší správní soud proto souhlasí s městským soudem, že žaloba ze dne 7. 4. 2020 nebyla v části, v níž se stěžovatel domáhal prohlášení elektronických voleb za neplatné, podána ve dvouměsíční lhůtě po marném uplynutí lhůty 21 dní stanovené k vyřízení stížnosti. Jakkoli městský soud dospěl k jím vyřčeným závěrům zčásti na základě nesprávných úvah, výrok II napadeného rozsudku, jímž došlo k odmítnutí žaloby pro opožděnost, ob stojí. První kasační námitka tedy není důvodná.

[48] Ve druhé kasační námitce stěžovatel namítá, že předání osvědčení předsedou Hlavní volební komise nemá jen ceremoniální charakter. Nejvyšší správní soud však souhlasí s městským soudem, že představuje akt ceremoniální, osvědčující oprávnění a postavení zvoleného člena Akademického senátu vzešlého z voleb.

[49] Kasační soud odkazuje k výše uvedenému, kde přestřel tři fáze voleb do Akademického senátu. Z obsahu žalobní argumentace vyplývá, že stěžovatel zpochybňuje průběh druhého stádia, tj. hlasování, neboť volby se dle jeho mínění konaly netransparentním způsobem a nebyla zaručena tajnost volby, protože se konaly prostřednictvím elektronického systému, do něhož provozovatel může libovolně zasahovat a pozměnit výsledky voleb. Z uvedeného vyplývá, že podstata stěžovatelovy argumentace se

váže k průběhu hlasování a sčítání výsledků a nikoli k fázi uvedení zvolených kandidátů do funkce. Stěžovatelovy výtky směřující do této třetí fáze byly pouze přímým důsledkem jím deklarovaných pochybení nastalých ve fázi hlasování. Stále však stěžovatel svými tvrzeními zpochybňoval neplatnost samotné volby. Za této situace ob stojí závěr městského soudu, že v tomto případě mělo předání osvědčení (ve vztahu k tvrzením stěžovatele) pouze ceremoniální charakter, respektive dle kasačního soudu se jednalo pouze o důsledek jiného zásahu, jehož podstatu však městský soud nemohl přezkoumat pro opožděnost žaloby (viz výše).

[50] K naposledy uvedenému kasační soud dodává, že opačný výklad by ve své podstatě znamenal, že by bylo možno zpochybnit platnost hlasování nad rámec lhůt předpokládaných volebním řádem. Nejvyšší správní soud opakuje, že podání volební stížnosti dle čl. 8 odst. 5 volebního řádu má za cíl vyjasnit platnost hlasování před vznikem mandátu novým členům Akademického senátu. Jakkoli nelze vyloučit podání zásahové žaloby proti negativnímu vypořádání volební stížnosti či proti jejímu nevypořádání, nelze časově rozšiřovat možnost zpochybnění platnosti voleb též k okamžiku vyhlášení platně zvolených kandidátů a předání osvědčení dle čl. 8 odst. 6 volebního řádu, či dokonce k běhu jejich zastupitelského mandátu. Ke zpochybnění průběhu hlasování či sčítání výsledků je nezbytné využít právní instrumenty k tomu určené pro příslušnou fázi volebního procesu. Při vyhlášení platně zvolených kandidátů musí být významně omezena možnost zpochybnit proces hlasování, neboť je třeba lpět na skutečnosti, že tvrzená neplatnost voleb představuje jednorázový zásah s trvajícím důsledkem, proti níž bylo třeba vznést námitky v jiné fázi volebního procesu. Ve třetí, poslední, jmenovací fázi by bylo možno zpochybnit pouze skutečnosti, které nastaly od doby zveřejnění výsledků voleb (čl. 8 odst. 4 volebního řádu) do vyhlášení platně zvolených kandidátů (například pokud by měla být za zvoleného kandidáta prohlášena osoba, která dle zveřejněných výsledků ve volbách neuspěla). Taková situace však v daném případě nenastala, neboť stěžovatelovy námitky proti volebnímu procesu směřovaly výhradně do fáze hlasování, ve vztahu k níž je předání osvědčení platně zvoleným kandidátům již pouze ceremoniálním aktem. Ani druhé kasační námitce tedy Nejvyšší správní soud nepřisvědčil.

IV. Závěr a náklady řízení

[51] Na základě výše uvedených skutečností dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine* zamítl.

[52] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 a 7 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalobce jako stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaní sice měli ve věci plný úspěch, nevznikly jim však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se jim náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

JUDr. Filip Dienstbier, Ph.D.
předseda senátu